

Bölüm 2

Çayır - Mer'aların Önemi

1. Doğanın Korunması

2. Hayvancılık

a) Hayvan Beslenmesi : Çayır-Mer'a yeminin; selüloz miktarı az, protein ve mineral maddeler bakımından çok zengin, vitamin kapsamı ve sindirim yeteneği çok yüksek olan özellikleri hayvan yetiştiriciliğinde büyük önem taşımaktadır. Özellikle çayır-Mer'aların karışık bitkilerden oluşması dengeli bir beslenme sağlamaktadır.

b) Hayvan Sağlığı

- i.** Hareket sağlanması
- ii.** Değişik vitaminlerin sağlanması
- iii.** Değişik hava koşullarının deri ve tüy gelişimini olumlu etkilemesi
- iv.** Hava değişimlerine dayanıklılık sağlaması
- v.** Güneşlenme ve açık havanın olumlu etkisi
- vi.** Sinirsel bozukluğun giderilmesi
- vii.** Ahırlarda bulunan hastalık yapıcı etmenlerin olmayışı
- viii.** Cinsel işlevlerin daha fazla, gebelik ve doğumun daha sağlıklı olması

2. Toprak Verimliliği : Çayır-Mer'aların sürekli ve canlı bitki örtüsünü kompoze eden ve genellikle çok yıllık olan bireyleri, suda eriyen madensel bitki besin maddelerini alıp onları bünyelerinde uzun bir süre tutarak yıkanma ve kaybolmaktan kurtarmaktadır. Bu bitkilerden oluşan artıklarla bu besin elementleri tekrar toprağa geçerek bir döngü oluşturmaktadırlar. Ayrıca farklı kök yapısına sahip bitkiler, toprağın değişik derinliklerindeki bitki besin elementlerini kullanılabilir duruma geçirmektedir.

3. Erozyon Kontrolü

4. *Toprak Islahı ve Toprakların değerlendirilmesi* : Çayır-mer'a bitkileri çok değişik tür ve çeşitlerden oluşmaktadır. Bu nedenle, her iklim ve toprak koşullarına uyum sağlayabilen bitkiler bulmak mümkündür. Özellikle kültür bitkilerinin yetişmediği, çorak, taban suyu yüksek, tuzlu vb. alanlarda bazı çayır-mer'a bitkileri rahatlıkla yetişebilmektedir. Gerek bu tür alanların ıslah edilmesinde, gerekse böyle yerlerin değerlendirilmesinde Çayır-mer'a bitkileri oldukça önemli bir yere sahiptir.
5. *Tarımsal Ekonomide Olumlu Etkisi* : Genelde çok yıllık olması nedeniyle her yıl yeniden tarla hazırlığı, ekim vb. işlemlerden ve tohumluk masrafının olmaması nedeniyle oldukça ekonomik olmaktadır. Bunun yanında çok az bakım gerektirmesi de işgücü ve maliyet açısından avantaj sağlamaktadır.

2.1. Çayır-Mer'aların Erozyon Kontrolüne Etkisi

Erozyon, toprağın su ve rüzgar başta olmak üzere çeşitli etmenlerle bulunduğu yerden başka bir yere taşınmasıdır. Erozyon normal olarak doğanın bir parçasıdır ve farklı yeryüzü şekillerinin oluşması için son derece gereklidir. Bugün kullandığımız büyük ovalar (Antalya ovası, Menderes ovası, Çukurova vb.) erozyon yoluyla oluşmuşlardır. Bununla birlikte doğal olarak oluşan erozyon, binlerce yılda gerçekleşmekte ve erozyonun oluşumuyla birlikte yeni toprak oluşumu da sürmektedir. Ancak insan faktörünün devreye girmesiyle birlikte, binlerce yılda oluşan erozyon miktarı bir kaç yılda ortaya çıkmaktadır. Erozyonun bu denli hızlanmasının nedeni ise bitki örtüsünün insanlar tarafından yok edilmesidir.

Erozyonun farklı birçok şekli olmakla birlikte en yaygın olanları su ve rüzgar erozyonudur. Rüzgar erozyonu, çıplak alanlardaki toprak zerreciklerinin rüzgar yoluyla başka bir alana taşınması şeklinde ortaya çıkmaktadır. Üzerinde bitki örtüsü olmayan gevşetilmiş topraklarda rüzgar erozyonu daha fazla gerçekleşir. Ancak sert topraklarda da rüzgarın başka alanlardan

taşıdığı toprak zerrelere, zımpara etkisi yaparak, bu alandaki toprak zerrelere de taşıyabilmektedir. Bitki örtüsü ile kaplı bir alanda ise rüzgarın toprakla teması engellendiği için erozyon gerçekleşmemektedir.

Su erozyonu, rüzgar erozyonuna göre daha fazla ortaya çıkar. Su erozyonu öncelikle yağmur damlalarının toprak yüzeyine yaptıkları çarpma etkisiyle başlamaktadır. Bitki örtüsünün bulunmadığı yerlerde bu çarpma etkisi toprak zerrelere serbest hale geçmesine ve kolayca sürüklenmesine neden olmaktadır. Bitki örtüsü ile kaplı bir alanda, bitki örtüsü yağmur damlalarının düşme hızını keseceği için, toprak zerrelere harekete geçmesi zor olmaktadır. Suyun akışı sırasında, toprağın sürüklenmesi ile taşınan toprak ise su erozyonunun önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Çıplak alanlarda suyun toprağa işleyememesi sonucu yüzey akışı fazla ve hızlı olmaktadır. Suyun toprak yüzeyinden akışı sırasında, toprak yüzeyinde bulunan gevşek tabaka da sürüklenmektedir. Ayrıca su, yüzey akışıyla birlikte aşındırma etkisi yaparak, daha sert tabakayı da sürüklemektedir.

Bitki örtüsü ile kaplı bir alanda, toprağın organik madde miktarının yüksek olması, kökler sayesinde toprağın geçirgenliğinin yüksek olması sonucu suyun toprağa işlemesi daha kolay olmaktadır. Böylece bitki örtüsünün bulunduğu alanlarda yüzey akışı çok az olmaktadır. Ayrıca bitki köklerinin toprağı tutmasıyla, suyun aşındırma etkisi son derece azalmaktadır. Yüzey akışında belli bir toprak miktarı sürüklenmekte olsa da, bitkilerin toprak yüzeyini örtmesi ile sürüklenen bu toprak zerrelere bitkiler tarafından tutulmakta bir tür süzme işlemi gerçekleştirmektedir.

Özet olarak;

- a) Mer'a vejetasyonu, erozyona neden olan su ve rüzgarın toprakla direk temasını engeller.
- b) Vejetasyon rüzgarın toprak zerrelere harekete geçirmesini önler.

- c)** Bitki örtüsü, yağmur damlalarının doğrudan doğruya toprağa darbelerini önler.
- d)** Mer'a vejetasyonu yağmuru kendi bünyesinde tutarak, toprağa yavaş işlemlerini sağlar.
- e)** Toprağa karışan organik maddeler toprağın su tutma kapasitesini artırır.
- f)** Bitkiler yaprak, dal ve gövdeleriyle toprağı frenleyerek akmasını engeller.